

БРЕЖНЄВ

Леонід Ілліч

Випусник
вечірнього факультету (1935)

Радянський державний і партійний діяч.
Перший секретар ЦК КПРС (1964–1966),
Генеральний секретар ЦК КПРС (1966–1982).
Голова Президії Верховної Ради СРСР
у 1960–1964 і 1977–1982 рр.

Народився 6 (19) грудня 1906 р. в с. Кам'янське Катеринославської губернії (нині м. Дніпродзержинськ) у родині робітника-металурга Іллі Яковича Брежнєва та Наталії Денисівни Брежнєвої (Мазалової). У 1915–1917 рр. навчався в чоловічому лицейі м. Кам'янське, а в 1917–1921 рр. — у першій трудовій школі. Під час голоду 1921–1922 рр. сім'я виїхала до Курської губернії, де Л. І. Брежнєв став до роботи на Курському маслосімейному заводі. У 1923 р. Леонід Ілліч вступив до Курського землевпорядно-меліоративного технікуму та до лав комсомолу.

У 1927 р., закінчивши технікум, почав працювати землевпорядником. Згодом, маючи за плечима досвід роботи на теренах Білоруської РСР і Курської області, Л. І. Брежнєв обійняв посаду завідувача районного земельного відділу на Уралі (м. Свердловськ).

У 1931 р. Леонід Брежнєв став кандидатом у члени ВКП(б) і перейшов на керівну роботу в окружне земельне управління, але через кілька місяців покинув сільське господарство та повернувся до Кам'янського.

У 1931 р. вступив до Дніпродзержинського металургійного інституту. В перші роки навчання працював слюсарем на Дніпровському металургійному заводі ім. Ф. Е. Дзержинського. Був партгрупоргом, головою профкому, секретарем парткому інституту. У 1933 р. студента Л. І. Брежнєва призначили директором Кам'янського вечірнього металургійного робфаку (згодом технікуму). У 1935 р., закінчивши навчання, отримав спеціальність інженера-теплосиловика.

У 1935–1936 рр. служив у танкових військах Забайкальського військового округу, отримав звання лейтенанта. (Після смерті Леоніда Ілліча в 1982 р. Піщанському танковому навчальному полку було присвоєно його ім'я).

У 1936–1937 рр. очолював металургійний технікум у Дніпродзержинську, а з 1937 р. працював інженером на ДМЗ ім. Ф. Е. Дзержинського. З травня 1937 р. — заступник голови Дніпродзержинського міськвиконкому. З 1938 р. обіймав посаду завідувача відділу Дніпропетровського обкому КП(б)У, з 1939 р. — секретаря.

У роки Другої світової війни Леонід Ілліч був військово-політичним працівником: брав участь у мобілізації населення до Червоної Армії, займався евакуацією промисловості, згодом був заступником начальника політуправління Чорноморської групи військ Північно-Кавказького фронту, Південного фронту, начальником політвідділу 18 армії, начальником політуправління 4-го Українського фронту, а в 1945–1946 рр. — Прикарпатського військового округу. Війну Леонід Ілліч Брежнєв закінчив у званні генерала-майора, був учасником Параду Перемоги на Червоній площі.

Працював першим секретарем Запорізького (1946–1947 рр., призначений за рекомендацією М. С. Хрущова), а потім Дніпропетровського (до 1950 р.) обкомів партії. Керував відбудовою промислових підприємств Півдня України. У 1950 р. Леонід Брежнєв став депутатом Верховної Ради СРСР, у липні того ж року — 1-м секретарем ЦК КП(б) Молдавії. Працював заступником начальника Головного політичного управління Радянської армії та військово-морського флоту (1953–1954), другим, а з 1955 р. — першим секретарем КЦ КП(б) Казахстану. Керував освоєнням цілинних земель, будівництвом космодрому «Байконур».

У 1956–1960 рр. Л. І. Брежнєв був секретарем ЦК КПРС по оборонній промисловості, з 1956 р. — кандидат, а з 1957 р. — член Президії ЦК КПРС. У 1960–1964 рр. очолював Президію Верховної Ради СРСР.

У 1964 р., після усунення від влади Микити Хрущова, Першим секретарем ЦК КПРС обрали Леоніда Брежнєва. Упродовж 1965–1966 рр. одночасно був головою Бюро ЦК КПРС по РРФСР. У 1966 р. Л. І. Брежнєв обійняв поса-

Л. І. Брежнєв із випускниками ДП І. Т. Новіковим і П. Д. Рогозою — делегатами ХХІІІ з'їзду ЦК КПРС, 1966 р.

Л. І. Брежнев (перший зліва) у студентські роки

ду Генерального секретаря ЦК КПРС, а в 1977 р. став Головою Президії Верховної Ради СРСР.

З приходом до влади Леоніда Брежнева було проголошено курс на «повернення до ленінських принципів колективного керівництва». 18-річний період його перебування при владі за часів М. С. Горбачева був названий «роками застою». Однак у соціальному плані «епоха Брежнева» була чи не найспокійнішою та найстабільнішою в історії СРСР. Розвивалися аерокосмічна, автомобільна, нафтова, військова промисловість, житлове будівництво (в цей час побудовано біля 50% житлового фонду СРСР), медичне обслуговування та всі види освіти були безкоштовними.

У зовнішній політиці Леонід Брежнев був послідовним прихильником «політики розрядки». У 1972 р. СРСР відвідав президент США Р. Ніксон, а наступного року відбулася поїздка Л. І. Брежнева до США. У 1975 р. Леонід Ілліч став головним ініціатором Наради з безпеки та співробітництва в Європі та підписання Гельсінських угод, які регулювали міжнародні відносини в правовій, політичній, економічній і гуманітарній сферах.

У 1978 р. побачила світ трилогія спогадів Л. І. Брежнева — «Мала земля», «Відродження», «Цілина», написана з його слів групою професійних журналістів. Мемуари були включені до шкільних і вишівських програм, в обов'язковому порядку обговорювалися в трудових колективах. У рідному місті Леоніда Ілліча Дніпродзержинську проводилися загальносоюзні читання, на які люди з'їжджалися з усіх республік Радянського Союзу

Наприкінці 70-х рр. у Леоніда Брежнева почалися серйозні проблеми зі здоров'ям, у 1976 р. він переніс клінічну смерть, після якої були ушкоджені процеси мислення та мовлення, а в березні 1982 р., внаслідок нещасного випадку під час відвідин Ташкентського літакобудівного заводу, зазнав перелому ключиці. Леонід Ілліч декілька разів ставив питання про свою відставку, проте соратники з політбюро ЦК КПРС незмінно відмовляли його від цього кроку. Оточений славослів'ям колег, Л. І. Брежнев залишався при владі до самої смерті.

Леоніда Ілліча Брежнева не стало 10 листопада 1982 р. Похований на Червоній площі в Москві, біля Кремлівської стіни.

Маршал Радянського Союзу (1976). Чотириразовий Герой Радянського Союзу (1966, 1976, 1978, 1981), Герой Соціалістичної Праці (1961), нагороджений двома орденами Жовтневої революції, вісьмома орденами Леніна, двома орденами Червоного Прапора, Орденом Червоної Зірки й іншими численними (понад 200) орденами та медалями, зокрема й іноземними. Лауреат Міжнародної Ленінської премії «За зміцнення миру між народами» (1973). Почесний громадянин Дніпропетровська.

Був одружений із Вікторією Петрівною Брежневою (Денисовою). Пара виховала двох дітей — доньку Галину та сина Юрія.

Леонід Ілліч ніколи не забував про рідне місто. Він часто приїздив до Дніпродзержинська, прогулювався його вулицями, навідувався на ДМЗ, де колись працював, до інституту, зустрічався зі старими знайомими. Будинок на просп. Пеліна, 40, де в 1929–1935 рр. мешкав Л. І. Брежнев і значно довше його мати, Наталія Денисівна, дніпродзержинці називають «Льоніним домом». За ініціативи Леоніда Брежнева в Дніпродзержинську була здійснена житлова забудова в екологічно стабільній зоні на лівому березі, а через декілька років споруджений фундаментальний міст через Дніпро.

Л. І. Брежнев і В. В. Щербичський під час відвідин Дніпродзержинського індустріального інституту, 1980 р.

Л. І. Брежнев (третій зліва в першому ряду) із викладачами Дніпродзержинського металургійного заводу-втузу, 1967 р.